

Universiteit Utrecht

Utrechts
Universiteitsfonds

Illuster

Okt 2020

Onderzoeksnetwerken
versnellen corona-
onderzoek

Bela en Sake werden
verliefd bij Veritas

RELATIES

Letterlijk van levens- belang

Hoogleraar Catrin Finkenauer over
onderzoek naar relaties

25 jaar Illuster

De relatie met oud-studenten warm houden. Onze — ik vind dat je dat mag zeggen als alumnus onder alumni — universiteit doet dat al 25 jaar, onder meer met dit magazine. In 1995 verscheen het eerste nummer. Een jaar later stapte ik met mijn 55-liter-rugzak in Limburg op de trein, op weg naar mijn studententijd. De fiets waarmee ik jarenlang naar de middelbare school had gefietst, werd tijdens de UIT-dagen gejat op het Janskerkhof. Welkom in Utrecht. Toch markeren die introductiedagen een belangrijk punt in mijn leven. Ik ging niet meer terug naar Limburg, Utrecht werd mijn thuis en is dat nog steeds. En nu werk ik, net geen 25 jaar nadat ik begon met mijn studie Theater-, Film- en Televisiewetenschap, als medewerker van de UU aan de zilveren jaargang van dit mooie magazine. Wie had dat toen gedacht. Ik niet in elk geval.

In 1995 was Désirée Majoor functionaris alumni-relaties en bedacht zij dat een magazine speciaal voor alumni een goede manier was om de band met de universiteit vast te houden. Twan Geurts was de eerste hoofdredacteur en samen stonden ze aan de wieg van Illuster. Daarom vroeg ik hem nu of hij opnieuw voor Illuster wilde schrijven, en hij zei meteen enthousiast “ja”. Zo zaten de twee ‘oprichters’ van Illuster afgelopen augustus samen in de tuin van Désirée in Groenekan, en interviewde Twan haar voor de rubriek ‘De loopbaan van ...’. Het resultaat lees je op pagina 18.

Onze universiteit vormt de basis voor zo ongelooflijk veel en verschillende relaties tussen mensen! Duurzame en waardevolle relaties, omdat ze vaak ontstaan zijn in die periode — onze studententijd — waarin we openstaan voor daadwerkelijke verbinding met anderen. Het afgelopen half jaar werd het maar weer eens duidelijk dat die verbindingen met andere mensen van vitaal belang zijn. Daarom gaat deze Illuster over relaties. Ik kijk uit naar nog 25 jaar Illuster. Veel leesplezier!

Drs. Floor Peeters
Hoofdredacteur Illuster

37 Goed-gevuld archief

Colofon

Illuster is een uitgave van de Universiteit Utrecht en het Utrechts Universiteitsfonds, verschijnt twee keer per jaar en wordt toegezonden aan alumni van de Universiteit Utrecht.

Hoofdredactie Floor Peeters **Bladmanagement** Inge Mathijssen
Redactie Xander Bronkhorst, Joost Dankers, Armand Heijnen, Stephanie Helfferich, Inge Mathijssen, Hanneke Olivier, Maarten Post. **Met bijdragen van** Jurgen Sijbrandij, Sabine de Lucht, Inge Oosterhoff, Jan Beuving, Marissa Otten, Yvonne van Tiggelen, Maartje Kouwen, Saskia van Reenen-de Lange, Myrna Tinbergen, Twan Geurts. **Redactieraad** Olfert Koning, Yao Liu, Julienne Straatman, David Veldman, Sophie van den Elsen. **Concept en vormgeving** flowdesign.nl **Druk** Xerox **ISSN 1338-4703** 25e jaargang, #87. © Universiteit Utrecht. Overname van artikelen met bronvermelding is toegestaan.

Volg ons op Facebook: Alumni Universiteit Utrecht, LinkedIn: Utrecht University en Instagram en Twitter: @AlumniUU. E-mail: alumni@uu.nl.

Adreswijziging? Laat het ons weten via alumni@uu.nl. Je kunt via deze weg ook je e-mailadres doorgeven.

Inhoud

20 “Relaties zijn letterlijk van levensbelang”

32 “Alleen een vaccin krijgt ons uit deze crisis”

Marc Bonten
werd corona-BN'er

18 De loopbaan van Désirée Majoor

12 Samen sinds hun studietijd

- 4 Het grote plaatje
- 6 Kort
- 9 Benoemingen
- 10 Mogelijk maken — plasticvrije oceanen
- 16 Zelfde studie ... andere carrière
- 28 Afgestudeerd. En nu ...
- 30 Mogelijk maken — grote nalatenschap voor Universiteit Utrecht
- 34 Toen/Nu
- 36 Bericht uit ... Sao Paulo
- 37 Tips
- 40 Jan illustreert

ONVOORZIENE RELATIES

Worteldenken

“Het is belangrijk om op een relationele manier naar de wereld te kijken. Alles is relationeel, en daarmee is alles ook verstrengeld.” Dr. Kathrin Thiele onderzoekt vanuit feministisch-filosofisch perspectief de complexiteit van hoe wij mensen ons tot elkaar en tot onze omgeving verhouden. Het beeld van de rizoom, een plantenwortel die niet ‘netjes’ verticaal, maar juist in onvoorziene richtingen groeit, helpt hierbij. Thiele: “De rizoom wordt in de filosofie vaak gezien als het tegenovergestelde van de boom of de stamboom, waarbij relaties vooral op een hiërarchische of top-down manier verbeeld worden. Rizomatisch denken geeft ons een beter begrip van de complexiteit van hoe wij in relatie staan tot elkaar en tot de wereld. Die relaties zijn namelijk, net als de wortels van een rizomatisch groeiende plant zoals deze, verstrengeld, ingewikkeld en ongeordend. Dat wil niet zeggen dat er geen hiërarchie of machtsrelaties meer bestaan, alleen dat deze niet altijd verticaal gestructureerd zijn, maar ook relationeel verstrengelde fenomenen zijn.”

Kort

WINNAAR

Prijs voor impactvol onderzoek

Omdat de Diesviering dit jaar vanwege corona niet door kon gaan, moest hij er éven op wachten. Maar tijdens de Opening Academisch Jaar was het dan toch zo ver: alumnus en UU-onderzoeker Erik van Sebille ontving uit handen van Lodewijk Hijmans van den Bergh, voorzitter van het Utrechts Universiteitsfonds, de derde Agnites Vrolijkprijs. Hij ontwikkelt software die oceaanstromingen modelleert en die de reis die plastic in de oceanen aflegt in kaart brengt. De jury: "Erik is een excellente wetenschapper. Zijn wetenschappelijke output in combinatie met een brede maatschappelijke betrokkenheid is bewonderenswaardig." De Agnites Vrolijkprijs is mogelijk gemaakt door de nalatenschap van een alumnus en laat zien dat de impact van UU-onderzoek belangrijk is en wordt beloond. Van Sebille krijgt 25.000 euro voor extra-curriculair onderzoek.

Op pagina 10 van deze Illuster lees je meer over het plasticvrij onderzoek.

ONDERZOEK

UU evalueert Algemene Bestuursdienst

Hoe voorkom je dat slecht functionerende ambtenaren elders in de overheid weer een plek krijgen? Utrechtse wetenschappers van het departement Bestuurs- en Organiseringswetenschap onderzoeken in opdracht van de Tweede Kamer of er sprake is van structurele problemen in de ambtelijke top van de Rijksoverheid. De uitkomst en aanbevelingen van het onderzoek zullen in november worden gepresenteerd. Op uu.nl zal er aandacht worden besteed aan dit rapport.

HELP MEE MET ONDERZOEK

Een netwerk van brieven

Heel langzaam worden de contouren zichtbaar van de zogenoemde Republiek der Letteren — het netwerk van geleerde mannen en vrouwen die in de vroegmoderne tijd hun kennis deelden via brieven. Door het coderen van een enorme collectie brieven, zal Utrechts onderzoek de Republiek der Letteren in zijn volle breedte in kaart brengen. Vele alumni hielden al mee, en die hulp is nog steeds meer dan welkom. Van elke brief moet feitelijke informatie worden vastgelegd, zoals de datum, de afzender en de ontvanger. Je hebt geen voorkennis nodig om aan dit project bij te dragen, een computer met internetverbinding is voldoende.

Help ook mee. Kijk voor meer informatie over CEMROL op cemrol.hum.uu.nl/#/intro.

GEQUOOT

“Hoe meer mensen zich erbij voelen horen, hoe groter de kracht om er gezamenlijk iets moois van te maken”

Oproep van voormalig politicus en schrijver **Jan Terlouw** in de Volkskrant. Hij studeerde Wis- en Natuurkunde in Utrecht en promoveerde in de kernfysica.

Foto: Sanne Terlouw

CARTOON

Argibald

ARGIBALD (VRIJ NAAR MATISSE)

ONDERZOEK

Lachen om corona?

'Hoesten, we have a problem.' Madelijn Strick (Psychologie) onderzocht de impact van humor tijdens de coronacrisis. De grappen verschoven in verschillende fasen van woordgrappen en zelfspot over hamstergedrag naar humor over thuiszitten en eenzaamheid. Maar is coronahumor ook troostrijk? Strick deed onderzoek met mensen uit Nederland, de Verenigde Staten en het Verenigd Koninkrijk. De conclusie? Grappen over corona zorgen meestal niet voor een toename van positieve emoties, maar zorgen er wél voor dat negatieve emoties afnemen. Opvallend is dat er hierbij geen onderscheid is tussen de drie verschillende landen.

Afgelopen augustus verscheen Stricks nieuwe boek *Humor is een van de vier pijlers onder het universum*. Een speciaal extra hoofdstuk over coronahumor is te lezen via madelijnstrick.com/humorboek.

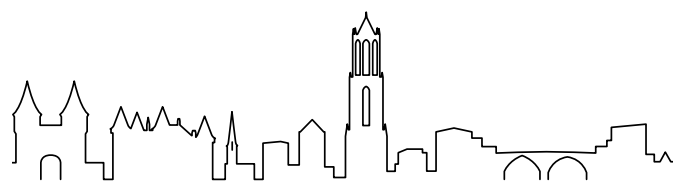

NIEUW FONDS

Vrienden van de Utrechtse Geesteswetenschappen

De faculteit Geesteswetenschappen lanceerde op 1 september het fonds Vrienden van de Utrechtse Geesteswetenschappen. Dit nieuwe fonds, horend bij het Utrechts Universiteitsfonds, richt zich met name op het beurzenprogramma binnen de faculteit. In de praktijk blijkt dat veel getalenteerde studenten van buiten de EU die in Utrecht willen studeren, afhaken. Simpelweg omdat zij het niet kunnen betalen. Met een Utrecht Excellence Scholarship, een beurs die voorziet in zowel het collegegeld als het levensonderhoud, kunnen deze studenten zorgeloos aan de Utrechtse faculteit Geesteswetenschappen studeren.

Steun dit beurzenprogramma door online te doneren via uu.nl/steunvriendenvanGW. Je leest hier ook de verhalen van Elena, Pinar en Rashmi (foto) over de impact van de beurs op hun leven.

VLEIGENTHART SCRIPTIEPRIJS

Verhalen van Bosnische vluchtelingen

Özge Algül, (International Development Studies, 2019) is de trotse winnaar van de Vliegenthart Scriptieprijs van het Utrechts Universiteitsfonds. Haar scriptie gaat over de migratiebiografieën en migratieaspiraties van Bosniërs die op jonge leeftijd de oorlog op de Balkan zijn ontvlucht en later zijn teruggekeerd naar Bosnië.

Meer over Algül's scriptie op bit.ly/vliegenthart2019

CROWDSIMULATIE

Het nieuwe normaal

Heel Nederland probeert te wennen aan de anderhalve-metersamenleving. De faculteit Bètawetenschappen doet onderzoek naar mobiliteit en social distancing. Informaticus Roland Geraerts ontwikkelde samen met start-up uCrowds crowdsimulatie-software die het effect van 'het nieuwe normaal' op het gebruik van de openbare ruimte zichtbaar maakt. "Mensen weten niet precies hoeveel anderhalve meter is; daar moet je rekening mee houden", zegt Geraerts. "Daarbij hebben mensen die bij elkaar horen de neiging om dicht op elkaar te lopen, maar zo'n groepje houdt als geheel wel afstand tot anderen. Mensen worden corona-moe, de regels veranderen... Je moet je simulaties continu aanpassen."

Jip Samhoud
Propedeuse UCU Liberal Arts and Sciences (2011)

is benoemd tot voorzitter van het Genootschap voor Reclame.

Joris van Dijk
Doctoraal Nederlands Recht (2000)

is benoemd tot commercieel directeur van Feijenoord. Hij was hiervoor directeur van Madurodam.

Vrouwkje Tuinman
Doctoraal Algemene Letteren (1997)

heeft de Grote Poëzieprijs gewonnen.

Luce van Kempen
Bachelor Bestuurs- en Organisationswetenschap (2019)

is benoemd tot kroonlid van de SER. Zij was voorzitter van de Nationale Jeugd Raad en voorzitter (nu lid) van de SER Jongerenraad. In de SER brengt zij het perspectief van jongeren in.

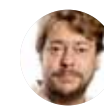
Douwe Biesma
Doctoraal Geneeskunde (1986) en promotie Geneeskunde (1994)

was voorzitter van de Raad van Bestuur van het St. Antonius Ziekenhuis Nieuwegein en is nu de nieuwe voorzitter van de Raad van Bestuur van het Leids Universitair Medisch Centrum.

Koen Becking
Promotie Algemene Sociale Wetenschappen (2001)

is de nieuwe Rector Magnificus en voorzitter van het College van Bestuur van de Nyenrode Business Universiteit.

Johan Kwisthout
Promotie Informatica (2009)

is benoemd tot opleidingsdirecteur Artificial Intelligence aan de faculteit Sociale Wetenschappen van de Radboud Universiteit.

Cathelijne Broers
Doctoraal Kunstgeschiedenis en Archeologie (1994) en Alumnus van het Jaar 2017

is de nieuwe directeur van het Prins Bernhard Cultuurfonds. Zij was directeur van de Hermitage en Nieuwe Kerk.

Mildred Klarenbeek
Doctoraal Algemene Sociale Wetenschappen (1993)

en Master Leraar Voorbereidend Hoger Onderwijs (2012) is de nieuwe directeur van de VOKK (Vereniging Ouders Kinderen en Kanker).

Wendy Borneman
Doctoraal Geneeskunde (2009)

is benoemd tot voorzitter van de Raad van Bestuur van het Nederlands Huisartsen Genootschap.

Elise Oosterwegel
Doctoraal Nederlands Recht (1991)

is benoemd tot plaatsvervangend hoofdofficier van het Parket Midden-Nederland van het Openbaar Ministerie.

Harmen van Wijnen
Doctoraal Godgeleerdheid (2006)

is benoemd tot directeur van pensioenfonds ABP.

Martine Margadant
Doctoraal Nederlands Recht (1994)

is benoemd tot bondsjurist van de Koninklijke Nederlandse Schaatsenrijders Bond (KNSB).

Noor Lourens
Doctoraal Nederlands Recht (2006) en Doctoraal Recht Bestuur en Management (2006)

is benoemd tot directeur Strategie van de Erasmus Universiteit Rotterdam.

Ook 'benoemd' worden?

Geef je benoeming door via alumni@uu.nl. Wie weet zie je jezelf terug in de volgende Illuster, of word je Alumnus van de Maand. Elke maand maken we die bekend op LinkedIn (Utrecht University), Facebook (Alumni Universiteit Utrecht) en Instagram en Twitter (@AlumniUU).

tekst Maartje Kouwen
beeld Galapagos Foundation

Plasticvrije oceanen

Erik van Sebille (1981) is oceanograaf en klimaatwetenschapper. Hij onderzoekt hoe oceaanstromingen warmte, voedingsstoffen, organismen en plastic transporteren en ontwikkelt computermodellen om het transport van dit materiaal door de oceaanstromingen te simuleren. Erik van Sebille won diverse prijzen voor zijn onderzoek én voor de interactie met een breed publiek. Hij is groot voorvechter van open science en is lid van De Jonge Akademie van de KNAW.

Van de Galapagoseilanden het eerste ecosysteem maken dat weer plasticvrij is. Dat is het doel van een groot nieuw project waarin de Utrechtse wetenschappers Erik van Sebille en Stefanie Ypma samenwerken met internationale ecologen. Het in kaart brengen van de oceaanstromingen speelt daarin een cruciale rol, en daarvoor is een nieuw type drifters — drijvende boeien — nodig.

“Plastic spoelt op de Galapagoseilanden vooral aan op plekken met veel golfslag. Het afval dat de zee het strand opwerpt, wordt bij een volgend tij door golven weer mee teruggenomen in zee. Daar valt het uiteen in nog veel meer kleinere stukjes plastic, die niet meer zijn op te ruimen. Dat willen we voorkomen”, zegt oceanograaf Erik van Sebille, die in augustus de Agnites Vrolijkprijs kreeg uitgereikt voor zijn maatschappelijke betrokkenheid. Samen met postdoc Stefanie Ypma neemt hij vanuit Utrecht deel aan dit project,

waarin ze samenwerken met de Galapagos Conservation Trust. “Door het afval al op land aan te pakken, beperk je de tijd dat plastic schade kan aanrichten in zee.”

Weersverwachting

Om het plastic afval op de Galapagoseilanden efficiënt te kunnen opruimen, ontwikkelen de Utrechtse onderzoekers een computertool. Deze tool voorspelt waar en wanneer het plastic aanspoelt. “Het wordt een soort weersverwachting voor de parkwachters ter plekke”, legt Van Sebille uit. “De Galapagoseilanden zijn heel uitgestrekt. Met deze voorspellende tool weten parkwachters wanneer ze naar welk eiland moeten gaan, om plastic op te ruimen voordat het terug in zee spoelt.”

Drifters

Voor de ontwikkeling van deze ‘plasticvoorspeller’ bouwen de onderzoekers software die allerlei gegevens van wind en water op een geavanceerde manier combineert. Oceaanstromingen spelen daarin een cruciale rol. Om die stromingen

goed in kaart te brengen gaan ze speciale drifters uitzetten: kleine, drijvende boeien die door de zee worden meegenomen. Met gps-signalen is hun exacte route te volgen. “Drifters worden al veel gebruikt in oceaanonderzoek. Maar doordat de grote oceaanstromingen ze juist wegvoeren van de Galapagos weten we hier nog maar weinig van. We moeten ze dus op hele specifieke plekken uitzetten”, vertelt Ypma.

“Bovendien hebben we hiervoor een nieuw soort drifters nodig, want de huidige drifters drijven doorgaans op zo’n vijftien meter diepte; ideaal voor onderzoek naar temperatuur en voedingsstoffen in de oceaan”, zegt Ypma. “Maar plastic drijft juist aan de oppervlakte en is veel meer onderhevig aan golven en wind. We ontwikkelen daarom een nieuw type drifters.”

Startpunt

Het Utrechts Universiteitsfonds is een crowdfundingcampagne begonnen, waarmee je zelf een drifter kunt sponsoren die geschikt is voor onderzoek naar het transport van plastic aan de oppervlakte. Daarmee draag je bij aan plasticvrije oceanen. “De Galapagos zijn misschien wel de beste plek ter wereld om als eerste weer plasticvrij te maken; we hoeven de oceaan alleen maar een handje te helpen. Door daar efficiënt het plastic op te ruimen dat al door zee aan land wordt gebracht, voorkomen we dat het plastic een lange reis aflegt door de oceanen”, zegt Van Sebille.

En het blijft niet bij de Galapagos alleen. Het vormt het startpunt om het wereldwijde probleem van plastic in zee aan te pakken. De software achter de plasticvoorspeller maken de onderzoekers open source, en gaan ze ook toepassen op andere gebieden, zoals Spitsbergen, Indonesië en de Waddenzee. “De Galapagos zijn slechts het begin.” ◀

Doneer een drifter

Via het Utrechts Universiteitsfonds kun je bijdragen aan plasticvrije oceanen. Het project van Van Sebille is een van de vijf geefdoelen in de jaarlijkse campagne Doorgeven. Dankzij donaties van alumni kunnen de onderzoekers speciaal ontwikkelde drifters uitzetten rondom de Galapagoseilanden om de oceaanstromingen in kaart te brengen. Draag ook een drifter bij! Kijk op uu.nl/doorgeven of doneer direct:

Nieuwe directeur Utrechts Universiteitsfonds

Drs. Margot van Sluis-Barten is de nieuwe directeur van de stichting Utrechts Universiteitsfonds en hoofd Relatiemanagement van de Universiteit Utrecht. Zij volgt drs. Fenna Hanraets-van Charldorp op, die nu zakelijk directeur is van de Botanische Tuinen. Margot leidde als directeur van het Erasmus Trustfonds de succesvolle fondsenwervingscampagne ‘Challenge Accepted’ voor de Erasmus Universiteit Rotterdam. Margot: “Ik wil graag verder bouwen aan een nog sterkere verbinding van de Utrechtse academische gemeenschap. Door verdieping van de inzet van alumni, meer partnerships en het bouwen aan een *endowment fund*. Want je steunt onderzoek pas écht als je dat voor meerdere jaren kunt doen. We gaan dus iedereen met een hart voor de universiteit of stad vragen bij te dragen aan dit *endowment fund*”. Lodewijk Hijmans van den Bergh, voorzitter Utrechts Universiteitsfonds: “Er is een prachtige basis gelegd, nu gaan we verder bouwen voor de toekomst.” Anton Pijpers, voorzitter College van Bestuur: “Onze alumni zijn cruciaal voor ons. Margot begrijpt dat en weet blijvende relaties te smeden. Daar komt bij dat we een toenemende behoefte hebben aan een geldstroom onafhankelijk van de reguliere financiering om specifieke, maar ook bijzondere projecten te kunnen uitvoeren. Zo kunnen we de ruimte geven aan vrije geesten. Dat kan voor grote impact zorgen. Ik ben blij dat het Utrechts Universiteitsfonds hierin actie onderneemt.”

Bela en Sake werden verliefd bij Veritas

Dubbelinterview

“Hij was begonnen in 1953, ik in '56. Een ouderejaars dus ... echt zo'n man waar je tegenop kijkt.” **Bela Rypkema-Brom** (82 jaar) kijkt geamuseerd naar haar man, **Sake Rypkema** (90 jaar). De twee ontmoeten elkaar in Utrecht tijdens hun studie Geneeskunde. Vijfenzestig jaar later blikken ze aan de keukentafel in Oss terug op hun studententijd.

tekst **Hanneke Olivier**

beeld **Bas van Hattum**

Bela Rypkema-Brom (1938) studeerde Geneeskunde aan de Universiteit Utrecht van 1956 - 1960 en deed na het kandidaatsexamen een opleiding bacteriologie. Ze werkte samen met haar man in Tanzania en Zambia van 1963 tot 1970: medische ondersteuning en laboratoriumwerk. Ze deed in Nederland veel vrijwilligerswerk en voltooide de Sociale Academie.

Ze doet het goed op de middelbare school. Daarom mag de achttienjarige Bela gaan studeren: ze kiest voor Medicijnen in Utrecht. Even reist ze heen en weer vanuit haar ouderlijk huis in Bussum, maar al snel gaat ze op kamers. “Ik woonde in de Nassaustraat en mijn moeder gaf — hoewel ze zeer geëmancipeerd was — de hospita instructies over wat wel en niet mocht. Herenbezoek mocht uiteraard niet.”

Bela sluit zich aan bij de katholieke studentenvereniging Veritas. Grappend: “Ik kom uit een gezin met negen kinderen, dus eigenlijk was ik thuis al ontgroend.” Opeens, en zonder hapering, zingt de alumna het ontgroeningslied van al die jaren geleden. “Onze geheugens worden wat minder, maar die studententijd is zo geïncarneerd dat het meteen weer helemaal bovenkomt.”

Idealisme

Het is 1929 als in Friesland Sake Rypkema wordt geboren. Later verhuist het gezin naar Utrecht en op middelbare school-

leeftijd gaat Sake, zoals zijn moeder wenst, naar een seminarie. Maar het ontbreekt hem aan de roeping priester te worden. Het seminarie wordt na drie jaar verruild voor een kostschool. “Daar begon ik een soort idealisme te voelen. Ik wilde graag dienstbaar zijn en arts worden.”

Na zijn dienstplicht te hebben vervuld, trekt Sake weer in bij zijn moeder in Utrecht en begint zijn studentenleven. “Ik had een kamer op zolder waar ik vrienden kon ontvangen, maar ik was vooral te vinden bij Veritas, waar ik ook in het bestuur heb gezeten.” En dat bestuur zou een cruciale rol spelen bij de ontmoeting met zijn toekomstige vrouw.

Bela: “Ik weet het nog goed. Eén keer per jaar gingen we met de hele meute op kamp.” Met een knipoog: “Dan kwamen er belangrijke sprekers om jou eens te vertellen hoe het leven in elkaar zat. Sake zat als bestuurslid in de kampcommissie en ze hadden nog mensen nodig. Zijn oog is kennelijk op mij gevallen, want hij heeft mij bij die commissie gehaald. Samen zijn we vervolgens in Schoorl gaan zoeken naar een geschikte kampeerboerderij. En toen liepen we in de duinen ... en ja, daar werden we verliefd. In het zomerkampkrantje stond achter elke naam een beschrijving. Bij mij had Sake geschreven: Bela Brom, *silence de la mer*.” Een schaterlach volgt terwijl ze even de arm van haar man aanraakt. ▶▶

Sake Rypkema (1929) studeerde Geneeskunde aan de Universiteit Utrecht van 1953 tot 1960 (had een bijbaan als ober in Theehuis Rhijnauwen) en deed aansluitend een opleiding Chirurgie en Verloskunde in Delft. Hij werkte van 1963 tot 1970 als tropenarts in Tanzania en Zambia en later in Oss als arts bij de Bedrijfs-geneeskundige Dienst.

» **Sake:** “Jongens en meisjes waren bij de studentenvereniging gescheiden, maar het eten ging gezamenlijk en er waren werkgroepen en activiteiten waarbij je elkaar ontmoette. Dus er zijn toen wel meer relaties ontstaan. Veritas is voor ons heel bepalend geweest. Daar ontstonden de echte vriendschappen, niet in de collegebanken in het ziekenhuis aan de Catharijnesingel of tijdens de anatomie- en pathologielessen aan het Janskerkhof. Bij de vereniging zaten ook studenten van andere faculteiten, waardoor je een brede vriendenkring opbouwde.”

Kuisheidsweperij

“Met het verbod om herenbezoek te ontvangen, hebben we wel wat gesjoemeld”, herinnert Bela zich. “Een keer kwam mijn vader langs. Toen hij aanbelde, ging boven een raam open en kwam Sakes hoofd eruit. Mijn vader heeft vervolgens tegen de hospita gezegd dat ze toch maar een oogje in het zeil moest houden.” De herinnering roept een aanstekelijke lach bij het echtbaar op.

“Mijn moeder gaf de hospita instructies over wat wel en niet mocht”

“Kijk, het was echt een heel andere tijd. Seks voor het huwelijk zou niet eens leuk zijn, omdat je wist dat het zo streng verboden was.” Dan, net zo vlekkeloos voorgedragen als het ontgroeningslied: *“De hel en duivel zijn een farce, ons oogklep zat reeds lang ons dwars, wij zaten vroom in één cocon, tot het echt niet langer kon, wij zijn nu los, los, los om te leven, van principes bolde onze buik, wij zijn nu los en vrij van de kuisheidsweperij, wij zijn in hormonale razernij.”*

Afrika

Na het kandidaatsexamen besluit Bela haar studie te staken. Grappend: “Ik dacht, ach ik kan ook gewoon met een dokter trouwen.” Maar ook háár medische kennis blijkt goed van pas te komen wanneer het echtpaar in 1963 met hun baby naar Afrika vertrekt.

Sake: “Mijn idealisme was in de studententijd verder aangewakkerd en ik wilde naar de tropen. In de bush moet je als arts alles zelf kunnen; er zijn nauwelijks faciliteiten. Dus voordat we naar Tanzania — en later Zambia — vertrokken, heb ik nog Chirurgie en Verloskunde gedaan. En Bela deed als voorbereiding een bacteriologie-opleiding. Ook hebben we onszelf

Swahili geleerd, al bleek ter plekke dat maar weinig mensen die taal spraken. Ik had altijd een tolk nodig.”

In Afrika krijgt het echtpaar nog vier kinderen. Met hun toekomstmogelijkheden in het achterhoofd, keert het gezin in 1970 terug naar Nederland en vestigt zich in Oss, waar Sake als arts gaat werken bij de Bedrijfs-geneeskundige Dienst.

Utrecht blijft een grote rol spelen. Alle vijf kinderen gaan er in de jaren tachtig — op eigen initiatief — ook studeren.

Bela: “En vier jaar geleden waren we in het Academiegebouw bij de buluitreiking van onze kleindochter, Milou.” **Sake:** “Ik denk dat er veel veranderd is. Voor ons was de studentenvereniging echt het middelpunt — sommige vrienden uit die tijd zien we nog steeds. Voor onze kinderen was het anders. Maar het verenigingsleven schijnt inmiddels weer meer te zijn opgeleefd.”

Recept voor een duurzame relatie

Aan wie kun je — in een themanummer over relaties — beter vragen wat het recept is voor een duurzame relatie, dan aan alumni die al zestig jaar bij elkaar zijn?

Bela: “Conflicten horen erbij. Maar je moet altijd op zoek blijven naar verbinding. Dat heb ik in Afrika geleerd: als je verbinding zoekt, ook al spreek je elkaars taal niet, dan komt het wel goed.” ◀

“Seks voor het huwelijk zou niet eens leuk zijn”

OOK ZIJ

Sinds Utrecht samen

Op de dag dat **Hroswitha van der Most** (76) haar propedeuse haalt, bezoekt ze **Bert Schouten** (73), die dan al langer een oogje op haar heeft. Anderhalf jaar later, allebei nog midden in hun studie Engels, trouwen ze. “Dat had in

onze kringen wel een kleinburgerlijk imago, maar samenwonen was anders toch wel lastig geweest.” Voor Bert is Hroswitha nog steeds dezelfde persoon als dat meisje waar hij 54 jaar geleden zo verliefd op werd. Hun geheim? Hroswitha: “We zijn altijd hele goede vrienden geweest en vinden dezelfde dingen belangrijk in het leven. En je moet elkaar ook een beetje ruimte geven!”

Ad Petermeijer (83) en Joke ter Borg (82)

ontmoeten elkaar als studiegenoten Sociale Geografie — toen nog aan de Drift. De jaargangen zijn klein, dus contact is snel gelegd. Tijdens een excursie met studievereniging VUGS in 1960 gaat het ‘aan’. Na het afstuderen verlaat het koppel Utrecht om als docenten aardrijkskunde aan de slag te gaan. Een aanzienlijk deel van hun carrière doen ze dat aan dezelfde school, ‘t Rijks in Bergen op Zoom, waar Ad later rector wordt. “De gedeelde passie voor ons vak én voor de leerlingen is een heel belangrijk ingrediënt geweest voor onze relatie.”

Officieel verkering is er nooit gevraagd; dat was eind jaren zestig helemaal niet gebruikelijk. Maar als **Toon GeEVERS** (72) haar uitnodigt om zijn date te zijn voor een feestje bij Veritas, twijfelt **Hanneke Joordens** (72) niet. Na hun afstuderen gaat niet alleen Toon, maar ook Hanneke aan het werk. “Veel vriendinnen stopten met werken zodra er kinderen kwamen, maar ik vond het altijd heel belangrijk om mijn eigen wereldje te

hebben en niet alleen ‘aanhang van’ te zijn.” Inmiddels zijn ze 50 jaar samen, en vieren in 2022 hun gouden huwelijk.

Zelfde studie ...

Florian Pennings (39)

Studie: Internationale Betrekkingen
Werk: Government Affairs Manager (Cybersecurity) bij Microsoft

“Ik wilde diplomaat worden, mensen uit andere culturen ontmoeten en iets bijdragen aan de wereld. Daarom ging ik Internationale Betrekkingen studeren. Maar bij mijn stage bij het ministerie van Buitenlandse Zaken in Wenen bleek het diplomaatschap geen directe match. Ik vond nationale veiligheidsvraagstukken interessant en kon starten bij het ministerie van Binnenlandse Zaken. Daar analyseerde ik (inter)nationale dreigingen en veiligheidsrisico's, en maakte ik kennis met cybersecurity. Nu zit ik aan de andere kant van de tafel en vertegenwoordig ik Microsoft op het Europese speelveld. Het is een bevoorrechte positie, want ik draag bij aan het EU-beleiden aanzien van cybersecurity. Zo schrijf ik regelmatig adviezen die binnen de Europese Commissie besproken worden. Hoe ik in deze functie terecht ben gekomen? Mijn internationale relaties zijn een grote factor. Je netwerk maakt je extra waardevol, omdat je van elk persoon nieuwe dingen leert zolang je iedereen gelijk behandelt. Uiteindelijk hoop ik de (digitale) wereld iets veiliger te maken.”

Osiris Hoepel (34)

Studie: Internationale Betrekkingen
Werk: Trainer Diversiteit en Inclusie

“Als kind was ik al nieuwsgierig naar andere culturen en hoe de wereld in elkaar zit. Tijdens mijn studie evolueerde die vraag en wilde ik vooral begrijpen waarom problemen als apartheid, discriminatie en seksisme bestaan, en hoe we ze kunnen oplossen. Om meer van de wereld te zien en de problemen uit mijn studieboeken van dichtbij te zien, deed ik een stage in Zuid-Afrika als project-assistent bij HURISA (Human Rights Institute of South Africa). Ik gaf er mijn eerste internationale training en wist direct dat daar mijn kracht lag. In 2018 heb ik mijn ambitie om problemen in de wereld op te lossen gecombineerd met mijn werk als trainer. Ik help nu bedrijven om meer diversiteit op de werkvloer te krijgen. Daar is soms wel een wake-up call voor nodig. Want alleen wanneer je je bewust bent van je eigen vooroordelen en tekortkomingen, kun je anderen beter begrijpen en betere beslissingen nemen. Elkaar respecteren is niet genoeg. Elke keer als je iemand met een andere opvatting of uit een andere cultuur ontmoet, wordt je wereld groter. In mijn trainingen zorg ik daarom dat het hele team met elkaar een relatie opbouwt en niemand buiten de boot valt.”

... andere carrière

tekst Sabine de Lucht
beeld Ivar Pel

Désirée Majoor

1983

Studie Theaterwetenschap aan de Universiteit Utrecht

1989

Oprichter en eerste voorzitter Erasmus Student Network International

1993

Onder meer project-leider Alumnibeleid en beleidsadviseur Strategisch Programma aan de Universiteit Utrecht

2001

Voorzitter faculteit Theater, Hogeschool voor de Kunsten Utrecht

2007

Faculteitsdirecteur Communicatie en Journalistiek, Hogeschool Utrecht

2012

Vicevoorzitter College van Bestuur Hogeschool voor de Kunsten Utrecht

2014

Lid Dutch Creative Council en Topteam Creative Industry, portefeuille Human Capital (nevenfunctie)

2019

Algemeen directeur Theater Kikker/Podium Hoge Woerd

Creatief pionieren in onderwijs en cultuur

Désirée Majoor was een Erasmus-student van het eerste uur en stond aan de wieg van het alumnibeleid van de Universiteit Utrecht. Onderwijs en cultuur vormen de rode draad in haar kleurrijke carrière. Plus het verlangen om in elke functie iets nieuws te leren.

Ze hoorde tot de allereerste lichting uitwisselingsstudenten met een Erasmus-beurs. Voor haar afstudeeronderzoek bij Theaterwetenschap verbleef Désirée Majoor eind jaren tachtig in Bologna. De Europese Commissie benaderde haar vervolgens

om dat kersverse exchange-traject te evalueren met enkele andere pioniers. Dat was het begin van het Erasmus Student Network International, opgericht op 16 oktober 1989 vanuit het idee dat je veel praktische problemen het best als studenten onderling kunt oplossen. “ESN bestaat nog steeds en helpt elk jaar wereldwijd honderdduizenden studenten op weg aan een buitenlandse universiteit. Dat we toen die steen in de vijver hebben gegooid zonder maar te bevroeden hoe groot het kon worden ... Ik vind dat heel bijzonder”.

Relatiebeheer alumni

Dat pionieren zit haar in het bloed. Halverwege de jaren negentig gaf ze mede vorm aan het alumnibeleid van de Universiteit Utrecht, toen nog onontgonnen terrein.

Ze herinnert zich de oprichting van Illuster, het blad dat je nu zit te lezen, precies 25 jaar geleden. “Het idee van relatiebeheer en community building stond nog in de kinderschoenen. Het magazine was dé manier om met onze alumni in contact te treden en onze database op orde te krijgen. De eerste editie van Illuster ging naar wel 60.000 adressen, we hebben hele batterijen werkstudenten ingezet om dat voor elkaar te krijgen. Het was een mega-operatie en ik was maar een guppie.”

Haar ‘gouden tijd’ bij de Universiteit Utrecht beleefde Désirée als senior beleidsadviseur bij het Universitair Strategisch Programma. “Het was een creatieve, vernieuwende tijd. We ontdekten het programmatisch werken en ontwikkelden meerjarenplannen voor het universitaire onderzoek en onderwijs. En we deden de eerste arbeidsmarktonderzoeken.”

Ontwerpend werken

Al die ervaring kwam van pas toen ze in 2001 voorzitter werd van de faculteit Theater bij de Hogeschool voor de Kunsten in Utrecht. “Daar heb ik geleerd de eindverantwoordelijkheid te dragen voor een hele organisatie.” In haar jaren als directeur bij Communicatie en Journalistiek (HU) en daarna als vicevoorzitter van het College van Bestuur, opnieuw bij HKU, heeft ze gezien hoe dynamisch en professioneel het eraan toegaat in het HBO. “Het bestuur bepaalt met het directeurenteam het beleid en kan echt het verschil maken, meer dan bij de universiteit denk ik.”

“In al mijn functies heb ik de mazzel gehad dat ik veel kon leren. Dat is ook steeds mijn belangrijkste drijfveer. Aanvankelijk was ik van de strakke planning, later durfde ik het proces meer het werk te laten doen, daarin schuilt al een groot deel van de zin en de impact. Het gaat om de weg, niet alleen om het doel, want dat kan zomaar verschuiven. Ontwerpend werken, daar geloof ik erg in.”

“Ik heb mazzel dat ik overal veel kon leren”

En toen sloeg corona toe

Sinds een jaar staat ze met beide benen in de culturele praktijk, als algemeen directeur van een kleine organisatie die twee Utrechtse theaters bestiert: Theater Kikker en Podium Hoge Woerd. “Ons nieuwe meerjarenplan was net klaar toen corona toesloeg. Sindsdien is het crisismanagement geweest, we hebben onze programmering tot 1 januari helemaal omgegooid en onderzoeken hoe de schade te beperken met maar een kwart van de zaalbezetting. Maar ook dat is leerzaam en vraagt de nodige creativiteit.” ◀

Desiree Majoor (1963) studeerde in 1989 cum laude af als Theaterwetenschapper aan de Universiteit Utrecht. Ze was medeoprichter van het Erasmus Student Network en kreeg daarvoor de Erasmusprijs van de Europese Commissie. Als alumnibeheerder bij de Universiteit Utrecht stond ze aan de wieg van Illuster. Désirée is een ervaren bestuurder en toezichthouder in hoger onderwijs en bekleedt verschillende nevenfuncties zoals bij Staatsbosbeheer en het Nederlands Instituut voor Kunstgeschiedenis. Maar ze staat open voor nieuwe uitdagingen: ‘Ik wil graag ergens het verschil kunnen maken’.

tekst

Twan Geurts

beeld

Robin Alysha Clemens

Catrin Finkenauer:

“Relaties zijn letterlijk van levensbelang”

“Het ontbreken van een ondersteunende relatie en een stabiel sociaal netwerk is nog slechter voor je gezondheid dan bijvoorbeeld roken of obesitas.” Die krasse stelling is afkomstig van **Catrin Finkenauer**, hoogleraar Jeugdstudies en wetenschappelijk directeur van het strategisch onderzoeksprogramma Dynamics of Youth (DoY). “Veel mensen beseffen dat belang van relaties niet. Maar je kunt zonder anderen onmogelijk een lang, gezond en gelukkig leven leiden!”

tekst Armand Heijnen beeld Ed van Rijswijk

“Het hebben van een partner lijkt zelfs grotere effecten te hebben bij de behandeling van kanker dan een chemokuur”

“Zonder anderen kun je onmogelijk een lang, gezond en gelukkig leven leiden”

“U

it onderzoek van bijvoorbeeld Julianne Holt-Lunstad en haar collega's uit 2010 is gebleken dat mensen

die ingebed zijn in sociale netwerken langer leven of sneller herstellen van een ziekte dan singles. Het ingebed zijn in sociale relaties is een duidelijkere voorspeller van mortaliteit dan bijvoorbeeld roken of obesitas”, vertelt Finkenauer.

Hoe vallen dit soort constatering uit de sociaal-wetenschappelijke hoek bij medici?

“Dat is precies de reden waarom ik vind dat Utrecht zo'n inspirerende universiteit heeft”, veert Finkenauer op. “We werken heel veel samen, ook met het Universitair Medisch Centrum, en dat geeft je een enorme kick bij je onderzoekswerkzaamheden. Een van onze gezamenlijke onderzoeken gaat over eenzaamheid en de rol daarvan in het ziekteproces. Uit onderzoek van bijvoorbeeld Ayal Aizer en collega's uit 2013 blijkt zelfs dat het hebben van een partner grotere en betere effecten lijkt te hebben bij de behandeling van kanker dan een chemokuur. Zo'n partner geeft steun, gaat mee naar het gesprek bij de dokter, praat frequent met de patiënt, zorgt dat de medicijnen tijdig worden ingenomen, loopt het hele traject mee ... Noem maar op. Dat blijkt enorm belangrijk en voordelig te zijn.”

Daarin zit precies de link met Dynamics of Youth, want de strategische onderzoeksthema's van de Universiteit Utrecht beogen onderzoek over de grenzen van de disciplines heen te stimuleren. “Relatieonderzoek is waarschijnlijk altijd al interdisciplinair geweest”, vermoedt Finkenauer. “Het heeft altijd een psychologische, pedagogische, sociologische, medische of antropologische component.”

De opdracht van DoY is, volgens Finkenauer, om te onderzoeken hoe kinderen en jong-volwassenen het gezondste, langste en gelukkigste leven ter wereld kunnen hebben. “Daarin spelen relaties een grote rol. Wat heeft een kind nodig om relaties aan te gaan en zich in relaties te ontwikkelen? Dan heb je het niet alleen over de relaties die de ouders onderling hebben, die ouders met hun kinderen hebben, of die kinderen met andere familieleden of vrienden hebben. Dan heb je het óók over de maatschappelijke context, waarmee ikzelf me de laatste tijd vooral bezighoud. Mijn onderzoek is verschoven van huwelijksrelaties naar relaties in sociale contexten, relaties waarin mensen — kinderen ook — kunnen terugvallen op mensen die ze vertrouwen.”

Mede daarom zoekt DoY ook maatschappelijke partners op: basis- en middelbare scholen, onderwijsbegeleidingsdiensten,

Catrin Finkenauer studeerde Psychologie in Giessen (Duitsland) en promoveerde in Leuven. Sinds 1998 werkt ze bij de Universiteit Utrecht, waar ze in 2016 werd benoemd tot hoogleraar Jeugdstudies aan de faculteit Sociale Wetenschappen. Ze combineert sociaal, klinisch, experimenteel, biologisch en ontwikkelingsonderzoek en is geïnteresseerd in allerlei soorten relaties: ouder-kindrelaties, intieme relaties en vriendschappen. Finkenauer is verbonden aan het onderzoeksthema Dynamics of Youth.

naschoolse opvang, buurthuizen en FC Utrecht. “Niet alleen om vanuit de universiteit bij te dragen aan kennisvermeerdering in de maatschappij”, aldus Finkenauer, “maar vooral ook uit wederkierigheid: scholen en sportclubs stellen vragen waar wij als wetenschappers verder mee kunnen. Daarom vinden we alumni ook zo belangrijk: zij zijn werkzaam in de praktijk en stuiten op vragen waarop DoY misschien een antwoord heeft, of waarmee het onderzoek van DoY verder geholpen kan worden. Vragen over vechtscheidingen, opvoedingsinterventies, ouderschap, onderwijs, ziektes, prematuur geboren baby's, de inrichting van speeltuinen, transitie naar de arbeidsmarkt ... Dus ik hoop echt dat alumni de weg naar ons weten te vinden.”

Als relaties zo belangrijk zijn voor je welbevinden en gezondheid, wat is er dan nodig om goede relaties te hebben? Is er een top 5 van voorwaarden, bijvoorbeeld?

Finkenauer: “Op de allereerste plaats is het belangrijk om met elkaar te praten en naar elkaar te luisteren. Een grote valkuil in veel relaties is dat je denkt wel te weten wat de ander denkt of voelt — ‘want ik ken je al zo lang’. Maar in veel gevallen is dat helemaal niet zo. Een voorbeeld in dit kader dat we in ons onderzoek hebben gebruikt is de test: menukaart voorspellen. Het komt heel vaak voor dat stellen geen idee hebben wat hun partner aan eten gaat bestellen, ook al weten ze van elkaar wat ze lekker vinden. Dat komt ook omdat het heel lastig is het perspectief van de ander in te nemen.

Er zijn veel filters die de toestand hoe je de fysieke maar ook sociale wereld op een bepaald moment ziet, inkleuren. Is het lekker weer, ben je moe, is het een werkweek of ben je op vakantie? Daarom is het van belang altijd een reality check te doen: heb ik goed begrepen wat je bedoelt, wat je van me wilt? Niet blindelings ervan uitgaan dat de ander niet lekker in zijn vel zit, maar ernaar vragen. En nog een heel belangrijke tip: niet proberen elkaar te veranderen! Niet alleen omdat dat gewoonweg niet lukt, maar ook omdat het voor de ander een onplezierige boodschap is — en met de ander bedoel ik dan niet alleen je partner, maar ook vrienden of kinderen. Want eigenlijk zeg je: ik vind jou niet ideaal, ik zou je liever anders zien. Geen leuke boodschap.”

Meer dan ooit zijn relaties gespreksstof. Deels heeft dat met de tijdgeest te maken. In de jaren vijftig moesten relaties koste wat kost in stand gehouden worden. Maar onder invloed van individualisme en emancipatie moet een relatie momenteel ook iets aan je persoonlijke leven toevoegen. Was samen blijven ooit een morele verplichting, momenteel blijf je veeleer samen als je er zelf ook beter van wordt. En als je allebei niet lekker in je relatie zit, dan zitten je kinderen er ook niet lekker in. Bovendien: mensen leven veel langer, »

“Relaties zijn voor mannen vaak een moeilijk thema. Dat zie je ook bij ruzies: zij wil praten, hij zwijgt”

» ze hebben dus ook pakweg 20 jaar meer de tijd om in relaties te leven, of juist niet. Dat maakt het volgens Finkenauer ook tot een thema bij uitstek.

Wat opvalt is dat relaties in het dagelijks leven een thema van vrouwen is. Menig damesblad trekt er vele pagina's voor uit, in mannenbladen zul je het onderwerp zelden tegenkomen. Toch? Finkenauer: “Nou laat ik me tot een enorme stereotypering verleiden. Maar in het algemeen is het zo dat vrouwen wat relaties betreft toch het voortouw nemen, zij nemen in sociale netwerken doorgaans de sleutelposities in. Mannen willen vooral ‘fixen’, vrouwen hebben meer oog voor emoties. Het Utrechtse hoogleraren-echtpaar Margaret en Wolfgang Stroebe heeft ooit onderzoek gedaan naar de vraag: ‘Can you die of a broken heart?’ Ja dus, maar uit hun onderzoek blijkt wel dat als de vrouw overlijdt de kans groter is dat de man snel daarna ook sterft dan in het omgekeerde geval. Vrouwen houden zich beter staande, niet alleen omdat ze in het huishouden betere ritselaars zijn, maar vooral omdat ze hun sociaal netwerk aanspreken. Nogmaals: een stereotypering. Maar als een man iets opwindends of geheimzinnigs te vertellen heeft, belt hij naar zijn vrouw en zegt: ‘Wat me nou toch is overkomen!’ Een vrouw daarentegen belt eerst haar moeder, dan haar zus, dan haar vriendinnen en dan ook nog eens haar man.”

Maar als relaties letterlijk zo van levensbelang zijn, dan zou dat mannen toch ook moeten interesseren? “Beslist”, vindt ook Finkenauer. “Maar het zit niet in de aard van

het beestje. Wél om relaties aan te gaan — want dat is evolutionair zo gegroeid: we zijn niet gemaakt om alleen te overleven, we zijn in een groep sterker. De mens moet kunnen delegeren, taken verdelen, niet alles zelf doen — én jagen én op de kinderen passen én het vuur brandend houden —, want dan ga je dood. Maar toch zijn relaties voor mannen vaak een moeilijk thema. Dat zie je ook bij ruzies: zij wil praten, hij zwijgt. En daar zit dan ook in veel gevallen de pijn. Ter illustratie, kijk eens naar het filmpje *It's not about the nail* op YouTube.”

Ook niet nu we een coronacrisis te doorstaan hebben en ook mannen last hebben van ‘huidhonger’ zijn zij niet te interesseren in het thema relaties? “Ik vermoed dat mensen zich nu wel meer bewust zijn geworden van het belang van relaties. Online vergaderingen zijn effectief, maar je moet alles met je hersenen en ogen doen; je kunt de ander niet ruiken of voelen. Iedereen snakt toch naar het koffiepraatje, het tussen de bedrijven door even bijkletsen. Als je mensen vraagt wat ze tijdens de lockdown het meest missen, dan zal het antwoord niet zijn ‘het werk’, maar ‘mijn collega’s’. Bij dit interview vanachter onze laptops zeg jij regelmatig ‘hum hum’, maar ik weet niet precies wat je ermee bedoelt; daarvoor krijg ik te weinig signalen die, als we fysiek tegenover elkaar zouden zitten, misschien wel hadden kunnen verhelderen.” ◀

MEEDOEN MET ONDERZOEK

Dynamics of Youth

Met het strategisch onderzoeksthema Dynamics of Youth zoekt de Universiteit Utrecht het antwoord op cruciale vragen voor toekomstige generaties. Hoe helpen we onze kinderen opgroeien tot volwassenen die zich succesvol kunnen handhaven en zich volop kunnen ontwikkelen in een snel veranderende wereld?

Op de hoogte blijven of meehelpen? Volg DoY op LinkedIn: [linkedin.com/showcase/dynamics-of-youth](https://www.linkedin.com/showcase/dynamics-of-youth) of kijk op uu.nl/doy en meld je aan voor de e-mailnieuwsbrief.

“Het is van belang altijd een reality check te doen: heb ik goed begrepen wat je van me wilt?”

tekst Saskia van Reenen-de Lange, Jurgen Sijbrandij en Sabine de Lucht

Juridisch ouderschap en gezag is soms een heet hangijzer

Prof. mr. Wendy Schrama studeerde Rechten in Nijmegen, Dublin en Utrecht (cum laude). In 2004 promoveerde zij aan de Universiteit Utrecht op een onderzoek naar ongehuwd samenleven in het Nederlandse en Duitse recht. Na haar promotie werkte ze onder andere bij het Molengraaff Instituut voor Privaatrecht, was ze hoogleraar aan de Rijksuniversiteit Groningen en later aan de VU. Sinds 1 maart 2016 is zij hoogleraar Familierecht en rechtsvergelijking bij de Universiteit Utrecht.

Als ouderparen op een problematische manier uit elkaar gaan, raakt dat ook de kinderen in het gezin. Afspraken over de opvoeding of omgangsregelingen zijn extra ingewikkeld als één van de ouders geen juridisch ouderschap en gezag heeft. Wendy Schrama, kinderrechtster en hoogleraar Familierecht en Rechtsvergelijking onderzoekt hoe het recht zo kan worden ingericht dat familierelaties beter functioneren.

Juridisch ouderschap en gezag worden niet automatisch aan beide biologische ouders toegekend. Als een man en vrouw ongehuwd of geen geregistreerd partner zijn, moet de vader zijn kind eerst erkennen. “Helaas komt het in de praktijk voor — wat onderzoek bevestigt — dat een groep ouders dit niet goed regelt. Zolang zij in harmonie samenleven, is er niets aan de hand. Maar als deze ouders in een vechtscheiding belanden, kan dat tot complexe rechtszaken leiden”, constateert Wendy Schrama.

Juridisch ouderschap of gezag ligt ook complex bij meerouder-gezinnen. Zoals twee moeders en vaders die de opvoeding delen. Vanuit de wetgeving kan een kind niet meer dan twee juridische ouders hebben. “Daar is discussie over. Sommige deskundigen vinden het conflictpotentieel bij een relatiebreuk binnen meerouder-gezinnen te groot. Waardoor kinderen in de knel komen”, licht Wendy Schrama toe. Ze verwacht dat een wetswijziging er op den duur wel komt. In het project ‘Waar hoor ik thuis’ onderzoekt Schrama samen met maatschappelijke partners en onderzoekers uit de sociale wetenschappen, geografie en taalkunde — hoe de belangen van kinderen die opgroeien met meer dan één thuissituatie zo goed mogelijk gewaarborgd blijven.”

Het onderzoeksproject ‘Waar hoor ik thuis’ maakt deel uit van het interdisciplinaire UU-thema Dynamics of Youth. Meer informatie is te vinden via: uu.nl/onderzoek/dynamics-of-youth/onderzoek/interdisciplinaire-hubs/waar-hoor-ik-thuis-kinderen-met-meer-dan-een-thuissituatie

Dr. Anouk Keizer (1986) is onderzoeker en universitair hoofddocent bij de afdeling Psychologische Functieleer van de UU. Ze onderzoekt onder meer hoe mentaal zieke en gezonde mensen hun eigen lichaam beleven. Tijdens de coronacrisis richt ze haar onderzoek op de effecten van *social distancing* op de gezondheid.

Nooit meer knuffelen?

Geen arm meer om een geliefde heenslaan, of een hand geven tijdens een eerste ontmoeting: aanrakingen zijn door de coronacrisis niet meer vanzelfsprekend. Maar wat zijn de effecten van social distancing op de samenleving op lange termijn? Dr. Anouk Keizer, universitair hoofddocent Psychologische Functieleer, doet hier onderzoek naar. “Bij mijn weten zijn er geen onderzoeken geweest waarin *touch deprivation of social isolation* gemanipuleerd is. Geen studies waarin de ene helft proefpersonen ‘normaal’ mocht leven en de andere een aantal weken thuis moest zitten. Zo’n studie is natuurlijk totaal niet

haalbaar. In coronatijd wel. In die zin vind ik het dus interessant om te kijken wat sociale isolatie doet met de maatschappij in de brede zin. Ik denk dat het ons veel kan leren over hoe belangrijk aanraking is.”

Het onderzoek van Keizer is eind dit jaar afgerond. Ondanks dat er nog geen resultaten zijn, ziet de onderzoeker dat mensen het heel moeilijk vinden om de sociale isolatie vol te houden. Vooral nu de coronamaatregelen versoepelen. “Je ziet dat mensen steeds meer naar elkaar toe trekken en duidelijk aanrakingen missen. Iemand troosten in pijnlijke situaties of een knuffel geven als begroeting was een automatisme, een communicatiemiddel. Dat is niet zomaar uit je systeem.”

Gezinsrelaties tijdens corona

Relaties heb je niet alleen met geliefden, maar bijvoorbeeld ook met je familie. Ook naar die relaties wordt onderzoek gedaan aan de Universiteit Utrecht. Kirsten Buist is universitair hoofddocent Pedagogiek en onderzoekt gezinsrelaties. Ze is een van de weinigen die zich daarbij ook specifiek richt op relaties tussen broers en zussen.

Kirsten maakt op dit moment deel uit van het onderzoeksteam van #BlijfThuis, een Europees project waarin het effect van de coronamaatregelen op jongeren tussen de 11 en 18 wordt onderzocht. Jongeren uit Nederland, Hongarije, Noorwegen, Duitsland en Indonesië vullen op verschillende momenten vragenlijsten in over hoe ze functioneren, hoe ze zich voelen en hoe hun situatie thuis en op school is. In de voorlopige resultaten valt volgens

Buist op dat er onder jongeren veel depressieve klachten en angstgevoelens zijn. De gezinssituatie kan daarbij een belangrijke rol spelen, zowel positief als negatief.

Buist: “Bij broer-zusrelaties zijn de positieve aspecten het belangrijkste. Tijdens een (gedeeltelijke) lockdown kunnen jongeren misschien weinig of niet afspreken met hun vrienden. Het heeft dan een positief effect op je mentale gezondheid als je een goede band met je broer of zus hebt.” Ook ouders beïnvloeden de stemming van jongeren. “Door de coronamaatregelen zit je veel meer op elkaars lip dan normaal en dat kan ook tot spanningen leiden. Bij ouder-kindrelaties zijn het de negatieve aspecten, zoals ruzies, die de grootste invloed hebben op jongeren.”

Het #BlijfThuis-onderzoek is nog aan de gang. Kijk voor updates op bit.ly/blijfthuisonderzoek

Dr. Kirsten Buist studeerde Ontwikkelingspsychologie aan de Universiteit Leiden. Daarna is ze in 2002 aan de Universiteit Utrecht gepromoveerd op een onderzoek naar de ontwikkeling van gezinsrelaties tijdens de adolescentie en het verband met probleemgedrag. Nu is ze universitair hoofddocent bij de opleiding Pedagogiek. Sinds 1 juni 2017 is ze ook programmamanager International Classroom voor de faculteit Sociale Wetenschappen.

Het belang van een goed netwerk

tekst Inge Oosterhoff
beeld Robin Alysha Clemens

Florian de Roo van Alderwerelt studeerde van 2012 tot 2015 Rechten aan de European Law School in Maastricht en behaalde in 2017 cum laude de Master Law and Economics aan de Universiteit Utrecht. Nu werkt hij in Dublin als Associate Customer Success Manager bij LinkedIn.

Als Associate Customer Success Manager bij LinkedIn helpt Florian de Roo van Alderwerelt (27) bedrijven om met digitale tools de juiste werknemers te vinden én om op een persoonlijke manier contact te leggen. “Dat ik kan bijdragen aan connecties die potentieel levens veranderen vind ik bijzonder.”

Hoe ben je bij LinkedIn terecht gekomen? “Tijdens een stage bij een advocatenkantoor merkte ik dat ik iets anders wilde doen na mijn studie. Een vak over bedrijven als Facebook en Google vond ik zo interessant dat ik besloot om in de technologie-wereld te gaan werken. Ik begon als Client Happiness Manager bij een mediabedrijfje in Amsterdam: Media Distillery. Met die ervaring kon ik uiteindelijk terecht bij LinkedIn.”

Wat mis je het meest uit je studietijd? “De relatie met mijn medestudenten. Dat gaat toch dieper dan met collega’s.”

Wat vind je het leukste aan je baan? “We krijgen veel vrijheid en er is ruimte voor creativiteit. En er wordt hier goed voor de werknemers gezorgd. Met lekker eten en een barista op kantoor, maar ook evenementen en workshops waardoor je jezelf kan blijven ontwikkelen. Professioneel, maar zeker ook als persoon.”

Hoe heb je je netwerk opgebouwd? “Grappig genoeg vooral via LinkedIn. Na de middelbare school maakte ik een profiel aan om in contact te blijven met schoolgenoten. Gaandeweg heb ik steeds meer mensen toegevoegd, meestal omdat ik benieuwd was wat zij verder gingen doen. Zo heb ik een vrij groot en gevarieerd netwerk opgebouwd.”

Wat verraste je aan dit werk? “Dat je echt goed om moet kunnen gaan met verandering. Ik werk met veel verschillende teams samen en onze producten veranderen steeds. Je moet snel kunnen schakelen. Dat heb ik onderschat, maar ik heb daarvoor wel geleerd om flexibel te zijn.”

En nu ...

“Het lijkt mij heel leuk om als manager een team aan te sturen. Om als team doelen te bereiken, maar ook om de unieke talenten en interesses van teamleden aan te spreken. Hopelijk kan dat bij LinkedIn, want het is echt een fantastisch bedrijf om te werken.” ◀

Dit interview verschijnt in een langere versie ook op DUB, de onafhankelijke nieuwssite van de Universiteit Utrecht. Op dub.uu.nl lees je al het actuele nieuws en achtergronden van de universitaire gemeenschap.

“De relatie met medestudenten gaat dieper dan met collega’s”

Van der Maas werkte in het David de Wiedgebouw.

JOHANNES HUBRECHT VAN DER MAAS (1936–2020)

Professor bestemt zijn erfenis voor studenten in nood

Voor de tweede keer in relatief korte tijd valt het Utrechts Universiteitsfonds een grote nalatenschap ten deel. Professor van der Maas, die op 2 juni 2020 overleed, benoemde het fonds tot zijn enige erfgenaam. Met als doel zijn nalatenschap te besteden aan studenten die buiten hun schuld in financiële of emotionele problemen zijn geraakt. Dankzij deze bijzondere erfenis van naar verwachting meer dan een miljoen euro kan het Utrechts Universiteitsfonds jarenlang heel veel Utrechtse studenten helpen. Samen met de universiteit geeft het fonds nu de exacte besteding vorm.

tekst **Joost Dankers**
beeld **Vibspec**

Joop van der Maas werd op 21 september 1936 geboren in het Zeeuwse Oosterland, als enig kind van Leendert Marinus van der Maas en Pieterella Cornelia Wagemaker. Hij groeide op in de boerderij van zijn ouders te midden van uitgestrekte weilanden en landerijen. Al op de lagere school bleek Joop een slimme en snelle leerling en als een van de weinigen uit zijn dorp ging hij, kort na de oorlog, naar de Hogere Burgerschool in Zierikzee.

Watersnoodramp

Zijn onbezorgde jeugd op het Zeeuwse platteland werd ruw verstoord door de watersnoodramp van 1953. De overstroming was een traumatische ervaring waar Joop niet graag over sprak. Omdat zijn ouderlijk huis door de overstroming was verwoest, werd Joop geëvacueerd naar Hilversum. Daar haalde hij aan het Nieuwe Lyceum zijn diploma HBS B en vervolgens begon hij zijn studie Scheikunde aan wat toen nog de Rijksuniversiteit te Utrecht heette.

Je moet iedereen een tweede kans gunnen

Uitmunten student

Studeren was, zeker voor iemand uit een boerenmilieu, nog heel uitzonderlijk in die jaren. Maar Joop was een uitmunten student, die zijn weg vond in de wetenschap. Na zijn afstuderen in 1959 met als hoofdvak Scheikunde, richtte zijn promotieonderzoek zich op de infrarood- of vibratie spectroscopie. Zijn proefschrift *Potassiumbromide disk sampling for infrared spectrometry* verdedigde hij op 11 oktober 1965. Hij kreeg een aanstelling als wetenschappelijk hoofdmedewerker en vanaf 1969 als lector bij de afdeling Analytische Chemie van de Utrechtse universiteit. In 1980 volgde de bekroning van zijn wetenschappelijke loopbaan met de benoeming tot hoogleraar Spectrochemische analyse aan de Faculteit Scheikunde.

Bevlogen docent

Joop van der Maas was een gedreven docent die zijn kennis graag wilde delen en studenten wist te enthousiasmeren. Onderwijs was bij hem nooit een verplicht nummer. Zijn colleges waarin hij druk gesticulerend de bewegingen van moleculen probeerde na te doen, hebben een onuitwisbare herinnering nagelaten bij talloze studenten. Als promotor was hij streng en kritisch, maar hij kon zijn promovendi ook stimuleren en motiveren en hij gaf ze een grote mate van vrijheid.

Liefde voor het vak

In de loop der jaren publiceerde Van der Maas, al dan niet met anderen, ruim tweehonderd artikelen en boeken, waarmee hij internationaal gezag op zijn vakgebied verwierf. Liefde voor het vak en de overtuiging dat er nog heel veel te ontdekken viel, hielden hem ook na zijn emeritaat in 2001

Tijdens een promotie-plechtigheid.

betrokken bij het vakgebied. Tot het begin van de coronacrisis was hij nog bijna dagelijks te vinden op De Uithof. Op 2 juni overleed hij tijdens een fietstocht aan de gevolgen van een hartstilstand.

Joop van der Maas was een warm mens, oprecht geïnteresseerd in zijn studenten. Verdrinkingsangst, opvang en huisvesting in een gastgezin hadden hem in belangrijke mate gevormd. Daardoor had hij oog voor studenten met een achterstand. Er kunnen, zo was zijn motto, nu eenmaal altijd dingen gebeuren in je leven, en je moet iedereen een tweede kans gunnen. Dit is zeker van invloed geweest op zijn inzet voor studenten 'met een rugzakje' en zijn besluit om het U-fonds als enige erfgenaam te benoemen. ◀

Een langere versie van dit artikel vind je op uu.nl/illustrer

Oog voor studenten met een achterstand

Joop van der Maas

“Een vaccin is het enige dat ons uit deze crisis krijgt”

Tijdens zijn studie Geneeskunde in de jaren tachtig raakte Marc Bonten gefascineerd door infectieziekten. Hij begon met onderzoek naar levensbedreigende virussen zoals hiv, maar vrij snel volgden de bacteriën. Bonten groeide uit tot internationaal expert op het gebied van antibioticaresistentie. En toen kwam corona. Sindsdien staat vrijwel al het onderzoek op zijn afdeling in het teken van deze pandemie.

tekst Myrna Tinbergen
illustratie Shutterstock

Zonder daar bewust op uit te zijn, werd Marc Bonten een corona-BN'er. De arts-microbioloog en hoogleraar Medische microbiologie aan de Universiteit Utrecht en het UMC Utrecht was de afgelopen maanden veelvuldig in het nieuws, net als zijn collega's Patricia Bruijning en Anne Wensing. “Het vergt tegenwoordig weinig uitleg om de relevantie van ons onderzoek aan te tonen”, grinnikt Bonten. “Leuk is niet het juiste woord, maar het gaat wel ergens over.”

De coronapandemie kwam op een moment dat hij zich serieus afvroeg wat hij nog kan bijdragen aan het onderzoek naar antibioticaresistentie. “Wereldwijd vormen resistente bacteriën nog steeds een enorme bedreiging, maar in Nederland zijn alle vragen wel zo'n beetje beantwoord. Om echt iets te betekenen, moet je naar Azië of Afrika. Die stap ga ik niet zetten.”

Marc Bonten (1964) studeerde Medische microbiologie aan de Universiteit van Maastricht en promoveerde daar in 1994. In 2000 begon hij als internist bij het UMC Utrecht, met als specialisatie infectieziekten. Sinds 2008 is hij hoofd van de afdeling Medische microbiologie van het UMC Utrecht. In 2002 werd hij benoemd tot hoogleraar Moleculaire epidemiologie van infectieziekten.

“Eye-opener van deze pandemie waren de wiskundige modellers”

Corona-onderzoek

Inmiddels gaat het grootste deel van het onderzoek van Bonten over corona: “Mijn afdeling bestaat uit zo'n veertig tot vijftig mensen. Wij gaan in Nederland een groot onderzoek leiden naar BCG-vaccinatie, dat is een vaccin tegen tuberculose, bij kwetsbare ouderen. Dat doen we samen met het Radboudumc. Het wordt een interessante studie, want als werkelijk zou blijken dat dit vaccin mensen ook kan beschermen tegen COVID-19, dan is dat een belangrijke overbrugging naar een definitief vaccin.”

Internationale netwerken

Bonten was de laatste jaren vooral bezig met het opzetten van onderzoeksnetwerken in Europa om klinisch onderzoek naar nieuwe antibiotica te doen in ziekenhuizen. “Dat netwerk leent zich natuurlijk ook heel goed voor COVID-19-onderzoek. Daarvoor wordt het nu volop gebruikt. Er zijn veertig Europese landen bij betrokken, dat is zo'n beetje heel Europa. Verder zijn we al jaren bezig om een infrastructuur op te zetten om bij een pandemie heel snel wetenschappelijk onderzoek te kunnen opzetten. Deze platformstudie, REMAP-CAP, loopt

op dit moment waanzinnig goed in 255 ziekenhuizen. Niet alleen in Europa, maar ook in Australië, Nieuw-Zeeland, de Verenigde Staten en Canada. Daar zijn we behoorlijk druk mee.”

Eye-opener van pandemie

Hij is een groot voorstander van internationale samenwerking in wetenschappelijk onderzoek. “Er was aanvankelijk veel isolationisme in deze crisis, elk land opereerde voor zichzelf. Maar je hebt elkaar echt nodig om studies te kunnen doen met voldoende patiënten. Gelukkig sluiten mensen zich nu eindelijk aan bij internationale consortia, zoals REMAP-CAP. In Engeland legde de National Health Service dat van bovenaf op aan alle ziekenhuizen, maar dat kan in Nederland helaas niet.” Hij prijst het goede werk van wiskundige modellers. “Hans Heesterbeek en Mirjam Kretzschmar konden snel opstarten en hebben alles uit hun handen laten vallen om hieraan te kunnen werken. Dat was voor mij de eye-opener van deze pandemie.”

Bonten is hoopvol over de komst van een vaccin en verwacht ook verdere verbetering van de behandeling van COVID-19. “Alle kennis in de wereld is aangewend en de snelheid is enorm. Maar dan nog zullen veel mensen ziek worden. Bovendien start de behandeling pas in het ziekenhuis. Tot nu toe is een vaccin het enige dat ons uit deze crisis krijgt. Laten we hopen dat we er straks een aantal hebben.” ◀

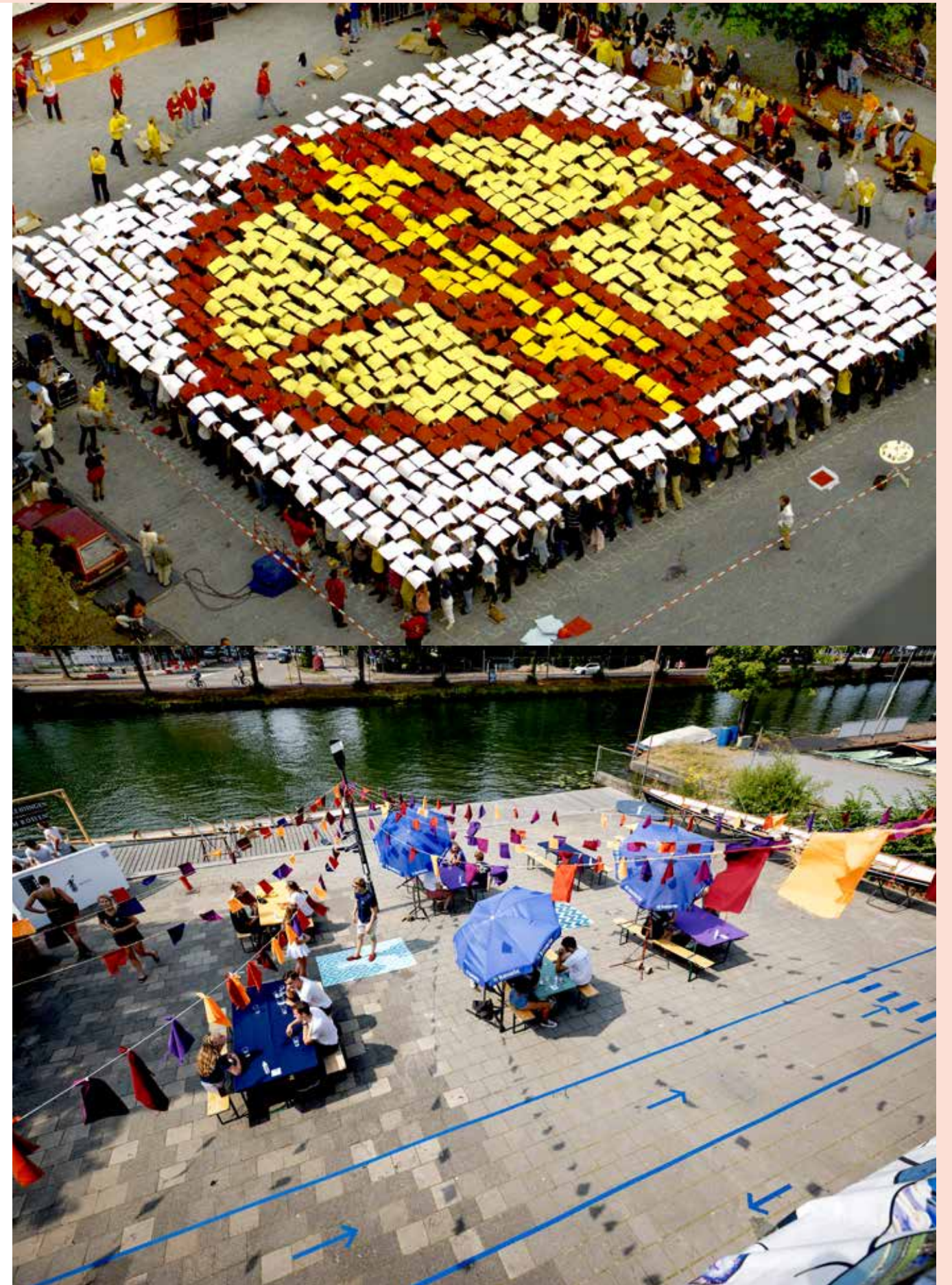
NIEUWE STUDENTEN

Utrechtse Introductie Tijd

1999 Het is een vertrouwd beeld. Ieder jaar, halverwege augustus, overspoelen duizenden eerstejaarsstudenten van zowel de universiteit als de hogeschool de straten in Utrecht. Voor veel nieuwe studenten is de Utrechtse Introductie Tijd (UIT-week) het startschot van hun studietijd in Utrecht: weg uit de vertrouwde omgeving en Utrecht in. Onder leiding van hun ouderejaars mentoren verkennen ze de kroegen en studentenverenigingen van Utrecht. De editie van 1999 vond zelfs bijna haar weg naar het Guinness Book of Records. Door samen op de Neude het logo van de UIT-week uit te beelden verbraken de duizend studenten op deze foto het wereldrecord 'levend mozaïek'. Helaas voor hen werd het record alweer verbroken voor de vermelding in het boek kon worden opgenomen.

2020 Ze zullen zich het begin van hun studententijd toch anders hebben voorgesteld. Niet door de stad slenteren, maar een 360 graden-tour achter je computer. Geen kroegentocht, maar een digitale pubquiz. En de verenigingen? Die doen op social media hun best om nieuwe aanwas binnen te halen. Vanwege het coronavirus kon de UIT-week in 2020 niet plaatsvinden zoals normaal. De versoepelde maatregelen maakten het wel mogelijk om in kleine groepjes musea te bezoeken of uit eten te gaan bij studentenverenigingen. Uiteraard met looproutes op de grond en op anderhalve meter afstand. Zulke activiteiten, zoals de roeiworkshop op deze foto, benaderden nog het meest een normale introductie. Maar als levend mozaïek een wereldrecord verbreken? Dat zat er toch nog even niet in.

tekst **Jurgen Sijbrandij**
beeld **Cor Mulder en**
Robin van Lonkhuijsen,
ANP Foto.

Voor altijd verbonden met Utrecht

tekst Jurgen Sijbrandij

“Het is mijn werk om bedrijven te helpen, door middel van consultancy en juridische procedures, om te voldoen aan milieuwetten.

Het uiteindelijke doel van mijn baan is om bedrijven te laten zien hoe ze kunnen profiteren van het verduurzamen van hun bedrijfsvoering. Zulke voordelen kunnen duurzamere eindproducten zijn, een beter klimaat voor werknemers of zelfs financiële voordelen.

Juliana Marcussi (LLM International Business Law, 2009) is hoofd milieurecht bij een groot advocatenkantoor in São Paulo. Ze promoveerde in milieurecht aan Pace University (New York City), waarna ze in 2016 naar Brazilië terugkeerde.

In de drukte van het dagelijks leven neem je vaak niet de tijd om stil te staan bij je relatie tot het milieu of de wereld. Maar ik denk dat dat met de huidige coronacrisis wel aan het verschuiven is. We zijn sociaal geïsoleerd, maar op een bepaalde manier juist meer verbonden met elkaar. Zo neem ik nu de tijd om met collega's te discussiëren over hoe we het milieu kunnen verbeteren.

Tijdens mijn master in Utrecht werd me duidelijk dat zowel milieu als mensenrechten belangrijk zijn voor mijn ambities. In Utrecht heb ik geleerd buiten de gebaande paden te treden, meer empathie te hebben en kennis te maken met andere culturen. Daardoor zag ik in hoe mensen allemaal met elkaar verbonden zijn.

“Ik heb nog wekelijks contact met vrienden uit studietijd”

En zo'n verbintenis kan erg sterk zijn: ik heb een groep trouwe vrienden overgehouden aan mijn tijd in Utrecht. We hebben wekelijks contact met elkaar, ook al wonen we verspreid over de wereld. Dat is het grootste cadeau dat de Universiteit Utrecht mij heeft gegeven.

Het is belangrijk voor mij om een relatie te behouden met de UU. Daarom help ik graag mee bij onderwijsbeurzen en deel ik tijdens bijeenkomsten in Brazilië mijn ervaringen met aankomende Utrechtse studenten tijdens 'pre-departure'-bijeenkomsten. Vanwege corona gebeurt dat nu online. Dat werkt, maar bij fysieke bijeenkomsten kun je vragen van toekomstige studenten toch beter beantwoorden.” ◀

Tips

ALUMNIMAGAZINE

25 jaar Illuster

Interviews met hoogleraren over hun onderzoek en gesprekken met alumni over hun carrière. Dat was Illuster in 1995, en dat is het eigenlijk nog steeds. Wie daadwerkelijk het archief in duikt, komt toch behoorlijk wat verschillen tegen met de Illuster van nu. Neem de rubriek Afgestudeerd en Nu. Deze bestond in de jaren negentig ook al — toen 'De sprong' — maar toen was het niet vreemd dat daar een 36-jarige met zijn eerste academische diploma pronkte.

In het archief van Illuster ontbreken helaas 2 edities: nummer 20 en nummer 60. Staat die misschien bij u in de kast? Mail ons dan op alumni@uu.nl.

ONDERWIJS VOOR PROFESSIONALS

Professionalism in an era of change

Gratis online cursus!

De afgelopen decennia worden gekenmerkt door snelle en ongelijksoortige veranderingen. Veranderingen die ook ingrijpende gevolgen hebben voor werkkenden. Zo moeten professionals door de coronacrisis op nieuwe manieren samenwerken, heeft de opkomst van het internet grote gevolgen voor de beschikbaarheid van informatie en leidt de versnelling van technologische ontwikkelingen ertoe dat steeds meer taken worden geautomatiseerd.

De gratis cursus 'Professionalism in an era of change' biedt een overzicht van hoe deze veranderingen het werk van professionals hebben beïnvloed en hoe dit hen dwingt tot reageren. Naast een diepgaand begrip van deze uitdagingen wordt een routekaart opgesteld voor een ander perspectief, een paradigma-verschuiving en een weg vooruit.

De cursus start op 2 november. Opgeven kan via coursera.org/learn/professionalism-in-an-era-of-change.

Win dit boek!

WINACTIE

Woolloomooloo – De eerste vijftig jaar

Hoe vier je — op afstand — het vijftigjarig bestaan van studentendiscotheek Woolloomooloo? Met een boek vol wilde verhalen over epische avonden die er soms wel tientallen jaren geleden plaatsvonden. En met honderden foto's die dienen als bewijs van nachten waaraan alleen nog vage herinneringen bestaan. Blader al dan niet met een pilsje in de hand door de tijd en zie en lees hoe er gedanst, gesjant, geproost en gebrald werd op deze iconische plek op het Janskerkhof.

We verloten 3 boeken onder onze lezers die het goede antwoord weten op de vraag: Welke destijds beroemde dj draaide op de openingsavond van de Woo op 22 januari 1970? Was dat Lex Harding, Rob Out of Joost den Draaijer?

Kijk snel op bit.ly/illustrer-winactie om mee te doen. Het boek is ook te bestellen via woolloomooloo50.nl en kost €29,95.

MEEZINGEN

Nieuw universiteitslied te horen

Vorig jaar schreef het College van Bestuur een prijsvraag uit voor een nieuw universiteitslied dat zal klinken tijdens academische plechtigheden. De jury ontving meer dan dertig inzendingen. Het winnende lied werd geschreven door Rosa Falkenburg, alumnus en medewerker van cultuurcentrum Parnassos.

Luister het nieuwe Universiteitslied en download de tekst op uu.nl/universiteitslied

Save the date

Studium Generale: Wordt de evolutie van ziektekiemen ons fataal?

3 november 2020 Moleculair viroloog dr. Monique Nijhuis (UMC Utrecht) doet onderzoek naar het HIV-virus, dat uitzonderlijk snel evolueert. Hoe blijven we HIV en andere supervirussen, zoals corona, de baas?

uu.nl/agenda/sg-wordt-de-evolutie-van-ziektekiemen-ons-fataal

Prof. Frits van Oostrom in de Faculty Club

2 december 2020 In de lezingenreeks 'This is our university' is het woord deze keer aan Frits van Oostrom, hoogleraar in de Nederlandse letterkunde van de Middeleeuwen.

uu.nl/agenda/professor-frits-van-oostrom

Dies Natalis

26 maart 2021 In het nieuwe jaar vieren we 385e verjaardag van de universiteit. De Dies Natalis vormt het startschot van een feestelijk lustrumjaar.

uu.nl/nieuws/dies-natalis-2021

Er komen ook weer alumni-evenementen van de UU, dit najaar alleen online. Kijk op uu.nl/alumni/agenda.

TERUGKIJKEN

Feike Sijbesma over de wereld van morgen

Door de coronamaatregelen stond de Opening Academisch Jaar in het teken van kleinschalige ontmoetingen. Een daarvan was een collegetour in TivoliVredenburg met UU-alumnus Feike Sijbesma. Hij stond aan het hoofd van de verduurzaming van chemieconcern DSM en was invloedrijkste Nederlander van 2018. Sinds dit voorjaar is hij speciaal coronagezant voor het kabinet. Tijdens de collegetour ging Sijbesma in gesprek met studenten over de wereld van morgen, na corona. Hij stelde dat het tijd is voor een volledige reset van onze samenleving.

Waarom dat zo is en hoe we dat moeten doen? Kijk de avond terug op bit.ly/sijbesma-collegetour

ONDERWIJS VOOR PROFESSIONALS

Samenwerken met studenten

In het nieuwe jaar start een nieuw onderwijsconcept aan de Universiteit Utrecht: Thematic Interdisciplinary Challenge (TIC). Deze cursus is ontwikkeld voor studenten én professionals. In de TIC cursus ervaar je hoe jouw kennis en specifieke vaardigheden ingezet kunnen worden bij het zoeken naar oplossingen voor prangende maatschappelijke vraagstukken in een interdisciplinair team. Je kunt kiezen uit de volgende vraagstukken: Green Teens, Drowning Deltas en Contesting Governance. Inhoudelijke achtergrondkennis is geen vereiste.

Interesse? Kijk op tic-to-tic.sites.uu.nl en meld je aan. TIC start op 8 februari 2021 en duurt tot 18 april 2021.

Tussentijd

Mijn vader had vroeger een raadsel dat hij graag op kinderen losliet. “Wat is het verschil tussen een dood vogeltje?” “Tussen een dood vogeltje en wát?”, vroeg ik dan wanhopig. “Nee, ik vraag: wat is het verschil tussen een dood vogeltje?” Gek werd ik ervan. Het antwoord maakte me zo mogelijk nog radelozer: “Zijn ene pootje is even lang.” Hier wordt een woord dat niet zonder relatie kan — tussen — opgevoerd zonder relatie! Mijn vader nam mij ertussen, zogezegd, hoewel ik ook in die uitdrukking niet zo goed weet wáár tussen.

Ondertussen gaat het ‘tussen’ uit het raadsel hier wel degelijk een relatie aan, namelijk met het ‘tussen’ uit de werkelijkheid waarin wij leven. De onzin van mijn vader werkt omdat er ook zin is. De absurditeit kan alleen bestaan bij de gratie van de realiteit. Is dat andersom ook zo? Hebben die twee een wederkerige relatie? Kan het ware zonder het onware? In de wiskunde niet. Daar bestaat zelfs de *reductio ad absurdum*, in het Nederlands ‘bewijs uit het ongerijmd’. Dat gaat zo: je wilt een bepaalde stelling bewijzen en neemt vervolgens aan dat het gestelde niet waar is. Als je uit die aanname een tegenspraak af kunt leiden, ben je er: omdat de ontkenning van de stelling tot een tegenspraak

leidt, moet de stelling waar zijn. Dat kan natuurlijk alleen in een wiskunde waar niets tussen waar en onwaar in zit. In onze wereld zijn feiten zeldzaam.

Misschien is de relatie tussen realiteit en absurditeit beter te kenschetsen als een stockholmsyndroom, waar de gegijzelde sympathie voor de gijzelnemer ontwikkelt. Maar: wie gijzelt wie? Voor mij is het helder: ik leef in de realiteit, maar met een hang naar de absurditeit die ons gevangen houdt. Ik lees bijvoorbeeld zelden non-fictie, omdat ik in fictie vaak meer waarheid vind. Een mooi verhaal dat niet waar gebeurd is kan toch raken. Dat dat verhaal vaak gebaseerd is op de werkelijkheid maakt niet uit; dat is de kracht van die relatie. Zo leef ik in een ‘tussen’, met als motto deze regels van Guillaume van der Graft:

*Alles is ongerijmd
behalve in het gedicht.*

Jan Beuving

Jan studeerde negen jaar aan de Universiteit Utrecht. Resultaat: een bachelor Wiskunde (2008) en een master History and Philosophy of Science (2009). Daarna werd hij cabaretier. Speeldata op janbeuving.nl.

